

Motion till riksdagen 2025/26:3318

av Janine Alm Ericson m.fl. (MP)

Hållbart byggande – bindande mål för klimatutsläpp från byggsektorn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Boverket ska få i uppdrag att ta fram en Reduction Roadmap där ett tydligt ramverk och skärpta målsättningar skapar rätt förutsättningar för att nå klimatmålen och ge branschen bättre möjligheter att ställa om, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I Danmark finns ett samarbete som kallas Reduction Roadmap. En överenskommelse om bindande mål för klimatutsläpp från byggsektorn, där branschen varit med i beslutsfattandet – något vi borde ta efter i Sverige. Med rätt klimatkrav kan Sverige uppfylla sitt klimatlöfte och leda exporten av hållbar byggteknik.

Tidigast 2025, och senast 2027, skulle Boverket införa gränsvärden för byggandets växthusgasutsläpp. Senaste besked från regeringen är att införandefristen kan skjutas upp till senast 2030. Dessutom pekar beräkningar utförda av Reduction Roadmap Sverige – en grupp som på frivillig basis arbetar med att få mer hållbarhet i byggbranschen på plats – på att Boverkets tidigare förslagna gränsvärden tillåter utsläpp som kan överskrida Parisavtalets 1,5-gradersmål trefaldigt.

Mer ambitiösa gränsvärden är inte bara en nödvändighet för att Sverige ska hålla sitt löfte i Parisavtalet. Det stimulerar även teknologiutvecklingen för en enorm marknad där Sverige har bland de bästa förutsättningar för att bli vinnare.

Byggnaders uppförande och drift står för omkring 40 % av de globala utsläppen.

Byggnadssektorn spelar alltså en nyckelroll för omställningen. I Sverige härstammar 22 % av Sveriges inhemska utsläpp till byggnadssektorn, varav en fjärdedel från drift och resterande från den byggteknik och det material vi använder vid nyproduktion, renovering, tillbyggnad och förvaltning.

Sverige har mycket goda förutsättningar för att lyckas minska utsläppen från byggbranschen och dess materialanvändning. Detta har bevisats i flertalet byggda pilotprojekt, drivna av en ambitiös byggbransch och har bekräftats av forskningen. Slutsatsen är att 30–50 % klimatförbättrat byggande kan uppnås redan i dag – och detta utan betydande extra kostnad.

Varför sker då inte detta i alla byggprojekt? Det korta svaret är att det i nuläget inte finns några direkta ekonomiska eller regulatoriska incitament för byggbranschen att ställa om.

På materialsidan har Sverige bland de bästa förutsättningarna att ta fram ledande teknik för den hållbara omställningen. En av våra stora basnäringar – skogen – är en nyckel för den hållbara omställningen. Val av trästomme i stället för betong och stål sänker typiskt en byggnads klimatavtryck med 30–50 %. Träprodukter som får ett långt liv i byggnader har stor klimatpotential, särskilt motsatt kortlivad användning av skogsråvara, dock kräver detta att vi långsiktigt säkerställer ett hållbart skogsbruk.

Sverige har goda, kanske de bästa, möjligheterna att implementera och exportera kunnande och teknologi i framkant som kraftfullt kan bidra till att nå Parisavtalets mål. Nu behöver vi gå från status quo och skapa långsiktig investeringsvilja i ny teknologi. Då krävs att marknaden verkar inom rätt ramverk. Tyvärr har regeringen och Boverket hittills inte föreslagit det utan håller fast vid alltför svaga intentioner. Enligt beräkningarna från Reduction Roadmap Sverige, som baseras på IPCC:s resterande globala koldioxidbudget och Stockholm Reliance Centers modell för planetära gränser, krävs en betydligt mer skyndsam reduktion av utsläppen från byggbranschen för att nå Parisavtalet.

Vi i Miljöpartiet vill därför att Boverket ska få i uppdrag att ta fram en Reduction Roadmap där ett tydligt ramverk och skärpta målsättningar skapar rätt förutsättningar för branschen att ställa om. Det skulle göra det enklare att nå klimatmålen och samtidigt stärka svensk konkurrenskraft.

Janine Alm Ericson (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Katarina Luhr (MP)